יב: כל הזבחים פרק ראשון זבחים

מלקרב לעולה אפילו לאחר פסח הוי שלמים ונקיבה לשלמים מיחזא חזיא דקתני מתני׳ דמיים לשלמים אבל איהי נופה לא אלמא אלימא קדושה דמים לומר כה תורת דחוי ולא אשמאין מנחי דפליגי בהא מילתא מיהו בהא מילתא [יא] טובא אתא לאשמעינן מפרש דמים ליימוי בדמים לגומר [יב] דדמים דחוים (והדיחוי בדמים) שלא יקריב מן הדמים קרבנו שהיה בדעתו להפרישם כמו יש דחוי בדמים דמי שהיה טמא (פסחים דף לח.) דתנן התם גבי מפרים נקבה לפסחו ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים וכו׳ [יג] נמי פי׳ כן התם יש דחוי בדמים אפילו הדמים דחויין שאין מביאין מהן פסח שהיה דעתו כן בשעת הפרשה מיהו אינו כן אלא מביא מן הדמים פסח כדתניא פ׳ בתרא דכריתות (דף כח.) המפרש נקבה לפסחו ירעה עד שיסתאב ומימכר ויביא בדמיה פסח ומתוך הן בריאה דרינו שמואל מוחק בפרק מי שהיה טמא (פסחים דף לח.) שלמים וגרים יביא בדמיה פסח אמנם אין גילסא זו נכונה דאם כן היכי קאמר בגמרא ש״מ יש דחוי מעיקרו [יד] דחוי בדמים (ובנעלי מיים נדחין הלא כי נמי בעלמא אין דחוי אין יכול להקדיש איהי גופה פסח שהרי נקבה היא) ובפסח כתיב זכר תמים בן שנה ש״ב על כרחך התם פ׳ מי שהיה טמא גרסי׳ שלמים וי״מ אומר דאין למחוק הספרים [טו] דבאלו קדשים אמרי׳ המפרש נקבה לפסחו תרעה ויביא בדמיה פסח נשתייריה אחר הפסח תרעה עד שתסתאב וימכר ויביא בדמיה שלמים ומתני׳ דמי שהיה טמא בכה״ג מיירי דחוי בדמים הוי יש דיחוי בדבר שאין בו רק קדושת דמים ולא קדושת הגוף ול״ע בהכיא [טז] דכריתות מ״ר אלעזר ל״ר אושעיא מטמא מקדש עשיר כו׳ ומתני רב עוקבא המפרש נקבה לפסחו תרעה [יח] ילדה זכר ירעה ויביא בדמיו פסח כו׳ ר״ש אומר אומר הוא עצמו יקרב ס״ל דנעשי״ם אין נדחין דתניא אם בן בקר הוא [יט] דתנן המפרש נקבה לעולה וילדה זכר יעלה לעולה ומפרש בגמרא דגבי מפרש נקבה לפסחו וילדה זכר לא הוה מ״ר אלעזר הוא עצמו יקרב פסח דגמירי למקוש שהמוחר הולך שם הולד הולך ולפני הפסח דאימיה קדשה לדמי פסח שלא היה יכול להתמין עד שתלד הזכר ויקרינהו פסח ולכך ולד נמי לדמי פסח אע״ג דקסבר בע״ח אין נדחים ומיהו קשה מדפריך ליה מברייתא דכריתות לפייעיה מת״ק דרבי אלעזר דתמוהה דאית ליה בעלי חיים נדחין דקתני מתפרש נקבה לעולה וילדה זכר יעשה וממתינתן דפסחים ופלוגתא [כ] דתנאי ביומא (דף סב:) ועוד קשה היכי מייתי מהיא דמת אחד מהם דאית ליה לר״ש דאין נדחין דלמא שאני התם דלא דחייה בידים ועוד קשה היכי מייתי [כא] מהיא דרבי אלעזר דפשיטא ליה התם [כב] דבעלי חיים נדחים ועיל מבעיא ליה התם בכריתות (דף כז.) לפי דרבינו דחידושא דרבי יוחנן הוי אע״ג דבידו לתקן וליקח חליה הסני וכן רבי [כג] אלעזר אמר רבי אושעיא פ׳ בתרא דכריתות בידו לבקיע נכסיו והוי עני והוה ליה הקן שהפרש ומיהו אין בידו כ״כ כמו נפנם המזבח ברים [כד] פ׳ קדשי קדשים (לקמן דף עט.) דחוי מעיקרו הוא וכשר [כה] [והכא] לכ״ע משמע דכשר בידו לתקן דחיותא פרק לולב הגזול (סוכה דף לג.) ולכך נמי נקט רבי יוחנן אכל חלב והפרים קרבן והמיר דמו וחזר שידחה דהוה ליה נגאלה ונדחה ולא נקט שהפרים קרבן לאחר שהמיר דמו דהוה כשר כיון בידו לתקן בקל כמו נפנם המזבח וגם דחוי מעיקרו דכשר וכבריתות פ׳ בתרא דפרק לר׳ אושעיא מר׳ שמעון ולא מייתי ליה סייעתא מרבנן משום דעד כאן לא פליגי רבנן ואמרי שנדחה משום דאין בידו בכלל בשעת הקדש שהיא נקבה לפסחו אבל היכא דאינו בידו לתקן קנת קנת מטמא מקדש עשיר שהפרים קן דלא בעי מעקר נכסיה מודה דלא הוי דימוי כל זה פי׳ רבינו הקדוש זצוק״ל וקשה לי על זה מאי פריך לעיל מ׳ אפרשיה דחוי מעיקרו הוא הלא בידו להשאותו עד חלות כמו הקדים חוטות בגלגל דכשירין [כו] בשלהי פרק אחרון (לקמן דף לב.) וכן אותו [כז] ואת בנו: **וש״מ** דחוי מעיקרו הוי דחוי. תימה דגבי הדם אמרינן פ׳ לולב הגזול (סוכה דף לג.) היכא (דאשמכון) דאשמור מערב יו״ט דדחוי מעיקרא לא הוי דחוי וי״ל דשאני התם בידו לתקנו מדע דגבי לולב [כח] שנקטם ראשו [מע״ט] ועלתה בו תמרה (כי״ט) מיבעיא ליה אי יש דחוי אי לאו [ולא] פשטינן לה [כט] מהא משום דנקטם אין בידו לתקנו ול״ש מ״ט דר׳ יוחנן דאמר דחוי מעיקרו הוי דחוי ליקח ממחוסר זמן דלא הוי דחוי כלאמר כפ׳ שני שעירי (יומא דף סד.) וי״ל דשאני מחוסר זמן דחוזר [ונגלה] ממילא וא״ת אמאי אינטריך לרבי יוחנן מישומא דמוס גם הני הוא דבי עבר מומס ירלו הא כל הדחויים אם עבר מומס [לא] לא ירלו הואיל וידחו אידחי הא מוס [לב] עובר לא יקפינן [דלמדין] דלא הוי דחוי דהתם ממילא הוי וי״ל דאיכא מוס דאינו עובר אלא [לג] ע״י רפואה: **הכא** קרבן אידחי. וגרע מדאידחי גנדא דהא דמשמע דאיפכא בהוריות פ׳ בתרא (לג.) גבי נשיאות מהו שתפסקינן לה דמי דבר אחר אינו יודע אם פטור אם לאו קרבן לא אידחי דאי לא דהמירו כ״ד הוי קרב ומגלה שלא היה דחוי אלא ע״י טעותו אבל הכא אפילו קרבן נמי אידחי דכיון שהוא שעה אי מומר פטור הוא לכולי עלמא: **בן** עזאי בק״ו מ״ת לה. אף ע״ג דפסול שלא לשמן [לד] מוליאו מידי פגול דבעינן [לה] שיהיו כל מתירים בכשרות לא דמיא להא דאמר בפ״ק [לו] דפסחים (דף יא.) דפסחים אי אמרינלתו להקל אינו דין תימה וכן עזאי אי דרש [לז] אותה לשמה כשרה שלא לשמה פסולה הא שאר קדשים כו׳ קל וחומר מאי אהני ליה ואי לא דרש מ״ב אמש [לח] ליעבוד מיקיעא דבחטאת וכאמש: **מה** להצד השוה שבהן יש בהן צד כרת. תימה ולר״ח דפסל חטאת ואמש ותימי חטאת ואמש [ופסח] וי״ל דשיין קלת לד כרת כאמש מטוס אלוכא אמש מלוי ומיהו לא שייך כמו בחטאת ופסח כדמוכח לעיל (דף י:):

יא מ״ר פ״ג מהלכי שנגות הלכה ח תלגא כרי״ח:

תורה אור השלם

ו. והקרב והכהנים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה עלה הוא אשה ריח ניחח ליהוה:
ויקרא א, יג

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה יש דחוי וכו׳ דלא קדשה וכו׳ אין לו חלק בחליב של חבריו יאלן:

גליון הש״ס

[תוס׳ ד״ה הש״ס וכו׳ ראיבא סום ראינו עובר אלא ע״י רשואה. עי׳ בכורות דף לח ע״ב תוס׳ ד״ה ומעיר וכו׳]:

מוסף רש״י

יש דיחוי בדמים. לפיכך דבר שלא קדש תחלה להקריבה נופה אלא לדמיו, כגון הקדש חליב וחלבים הסני חולין, דחוי ליקרב לגופו בתחילה. הקדישו אינו קרב עוד לעולם דהואיל ונדחה יחדה. ולא תימה אין דיחוי בקדשים אלא הקדש לגופו וחלבה מהקריב אבל קדושת דמים לא אלימא לגרומר כיון תורת דחוי, אלו אמרת לה שעת הכשר הקרבה מגן הכא דחוי ולקח אלוה תקרב (פסחים שם) אבל אכל חלב והפרים קרבן והמיר דת. דהואיל ונדחה הקרבן כשהמיר דחוי אין מקבלין קרבן מן המומרים כדתניא מעשה בחלת פרט לומר לומר בפחים מולין בפ״ק אבל חלב והפרים קרבן ונשחטה. שוטה נמי לאו כר כפרה הוא, דיקריב אחוי לרצון כתיב: כישון דמי. ככל אדם הרשעים בלילה אחוים נחוים בקן לאחר שנעשרו (מהנדרין מו.): שיש בהן צד כרת. חטאת בפה כל שנגת כרת ופסח חייבים עליו כרת שחיר שלא היה בדרך רשות (לעיל ו.):

שיטה מקובצת

כי הוה אתא. אם לשון תלמיד הרי״ם, יהלאה לריה. כי הוה אמר לי׳ יוחנן מי לפי שהיה מוסמך לחידוש לפי שהיה דחוי בדיון ויחיר מעלה דחיין, ולכן פריך מ״ש מלאכה דחיין, ואמרי הכא נמי אכל חלב אחוי ביר ונגרת אדחי בלאחר נמי דעבדת אדחי מיהו הקרבן עלמו לא אידחי אחרי שעי כ״ר, אבל נמי אכל חלב אחוי מי קרבן נמי אידחי הכל ידעים בקרבן אוחה ומוחר לא כלום הם דחוה דשנים תרבה ע״כ: כי הוה אתא (אתא אתא). פרש״י מריחי גדול ייחר מהני דלעיל דלעיל אמר אמר ליה לפי שהיה לו פשוט ויחיר. ומכרך מ״ש הר בחר טוב. ויחמרי אתם נגרת אדחי. פי׳ נמי אכל חלב אחרים קרבן ונשחטה, אבל הכא אינו אלא כ״ד בתרא שהחלב מוחר תורת קרבן נמי אידחי. הבאבת הסיבה דחמיקרא הר מסקנא ליה אחלב חלב יהוחי כ״ד ייחר מהני דלעיל. ומכחא פסיטא ליה דבחר גדול הוא מהני דלעיל. ריש פר דפ״ק בי פתח ר״י כי אמרי ליה מיפסא לאחדים (שבין) לפי אמרי ליה ייחר נרים ייחר מבאר ביחיין לאיכר אמרי ליה כדאמרינן בגמרא מילתא דאחרת אדרבא הכיא ליה. אלבן פרק ר״ע בלחמר לאה נרע אמבאר דחיין דלעיל, ומסני ס״ר, כמו אמבאר בחוכ׳ אלמרי הריס לעיל [חוס׳ בבא בבא בר. תיסה לאחר דפ״ר אבחה דקיא נמוד בוה, אם דאכל בן בלאי בכולה מחה בפסך לא דרים אוחה לאחר עולה נמי אידחי. ריש אלא בריתי מיקיבא דחמלא דחים. ריש דלעולה דרים אוחה ואחרים לא אחמיט שלה לגמרי אלא אידחי. ואיתי אם בן בלאים אמר אידחי לא אידחי אלא אידחי לגמרי אלא אידחי אידחי אידחי